

- **FORUM HISTORIA**

- **2**

5. SUURVALTOJEN ASEMA JA TAVOITTEET

KANSAINLIITON VALTA

- **YK:N EDELTÄJÄ KANSAINLIITTO PERUSTETTIIN 1919 JA LOPETETTIIN 1946**
- **PERUSTAJAVALTIOITA 46, ENIMMILLÄÄN 57 JÄSENVALTIOTA**
- **KANSAINLIITON TEHTÄVÄNÄ OLI TURVATA RAUHA EUROOPASSA JA MAAILMASSA**

ARVIOI TAULUKON PERUSTEELLA KANSAINLIITON PÄÄTÖSTEN VALTAA JA ONNISTUMISTA TEHTÄVISSÄÄN.

ARVIOI TAULUKON PERUSTEELLA KANSAINLIITON PÄÄTÖSTEN VALTAA JA ONNISTUMISTA TEHTÄVISSÄÄN.

Valtio	Liittyi Kansainliittoon	Erosi Kansainliitosta – syy eroon
Ranska	1919 (perustajajäsen)	1946 – Kansainliiton toiminnan lopettaminen
Saksa	1926	1933 – erosi kansanäänestyksellä Hitlerin tullessa valtaan
Italia	1919 (perustajajäsen)	1936 – soti vuosina 1935–1936 sodan Etiopiaa vastaan ja sai Kansainliiton pakotteet 1936, joiden jälkeen erosi
Neuvostoliitto	1934	1939 - erotettiin Kansainliitosta, syynä hyökkäys Suomeen
USA	Ei jäsen	Ei jäsen

KANSAINLIITON VALTA

- **KANSAINLIITTO EPÄONNISTUI RAUHAN JA VAKAUDEN RAKENTAMISESSA.**
 - **KAIKKI MAAILMAN VALTIOT EIVÄT KUULUNEET KANSAINLIITTOON, ESIMERKIKSI YHDYSVALLAT PUUTTUI.**
 - **SAKSASSA KANSAINLIITTO YHDISTETTIIN VERSAILLESIN EPÄOIKEUDENMUKAISENA PIDETTYYN RAUHAAN. HITLERIN TULTUA VALTAAN PIDETTIIN KANSANÄÄNESTYS KANSAINLIITOSTA EROAMISESTA, JOTA KANNATTI 95 % ÄÄNESTÄNEISTÄ.**

KANSAINLIITON VALTA

- **KANSAINLIITTO EPÄONNISTUI RAUHAN JA VAKAUDEN RAKENTAMISESSA.**
 - **ITALIA SOTI ETIOPIASSA VUONNA 1935–1936 JA MIEHITTI SEN. KANSAINLIITTO TUOMITSI ITALIAN TEOT JA MÄÄRÄSI TALOUSPAKOTTEITA ITALIAA VASTAAN. ITALIA EROSI PAKOTTEIDEN VUOKSI KANSAINLIITOSTA 1936 JA LÄHENTYI SAKSAA POLIITTISESTI.**
 - **NEUVOSTOLIITTO EROTETTIIN JOULUKUUSSA 1939, SYYNÄ TALVISOTA JA HYÖKKÄYS SUOMEEN. NEUVOSTOLIITTOA EI SIIS VIELÄ EROTETTU PUOLAN ITÄOSIEN VALTAAMISTA SYYSKUUSSA 1939.**

KANSAINLIITON VALTA

- **LÄPIKÄYNNISSÄ VOI VERRATA KANSAINLIITON JA YK:N ASEMAA.**
 - **SUURIN OSA MAAILMAN VALTIOISTA ON YK:N JÄSENVALTIOITA.**
 - **MYÖSKÄÄN YK EI OLE ONNISTUNUT TÄYSIN ESTÄMÄÄN SOTIA TAI SISÄLLISSOTIA.**
 - **YK TOIMII KUITENKIN Foorumina, jossa valtiot keskustelevat ongelmistaan.**

KANSAINLIITTO

TAVOITTEENA RAUHA

- **KANSAINLIITTO PERUSTETTIIN 1919 YHDYSVALTAIN PRESIDENTTI WOODROW WILSONIN ALOITTEESTA.**
- **TAVOITTEENA OLI TULEVIEN SUURSOTIEN ESTÄMINEN JA VALTIOIDEN VÄLISTEN KIISTOJEN RAUHANOMAINEN RATKAISU.**

KANSAINLIITON JÄSENET

- **YHDYSVALLAT JÄI JÄRJESTÖN ULKOPUOLELLE. ENSIMMÄISEN MAAILMANSODAN JÄLKEEN YHDYSVALLAT NOUDATTI MONROEN OPPIA, JONKA MUKAAN SEN EI PITÄISI PUUTTUA EUROOPAN ASIOIHIN.**
- **PYSYVIKSI JÄSENIKSI TULIVAT ISO-BRITANNIA, RANSKA, ITALIA JA JAPANI.**
- **SAKSA OTETTIIN MUKAAN 1926 (EROSI 1933 HITLERIN VALTAANNOUSUN MYÖTÄ).**
- **AIEMMIN LIITTOON KIELTEISESTI SUHTAUTUNUT NEUVOSTOLIITTO LIITTYI MUKAAN 1934.**
- **JÄSENVALTIOITA OLI YHTEENSÄ 58.**

SAAVUTUKSIA VÄHÄN

- **ENSIMMÄISEN MAAILMANSODAN JÄLKEEN ITSENÄISTYNEET VALTIOT TUKEUTUIVAT KANSAINLIITTOON.**
- **KANSAINLIITTO ONNISTUI RATKAISEMAAN VAIN PIENIÄ KONFLIKTEJA, KUTEN AHVENANMAAN KIISTAN SUOMEN JA RUOTSIN VÄLILLÄ.**
- **LIITTO TEKI PIONEERITYÖTÄ HUMANITÄÄRISESSÄ TYÖSSÄ KUTEN PAKOLAISTEN AVUSTAMISESSA JA NÄLÄNHÄTIEN TORJUMISESSA.**

SAAVUTUKSIA VÄHÄN

- **LIITTO EI ONNISTUNUT RATKAISEMAAN TAI ESTÄMÄÄN SUURIA KONFLIKTEJA:**
 - **ITALIAN HYÖKKÄYS ABESSINIAAN (ETIOPIAAN)**
 - **JAPANIN HYÖKKÄYS KIINAAN**
 - **SAKSAN AGGRESSIIVINEN VERSAILLES'N RAUHANSOPIMUKSEN VASTAINEN ULKOPOLITIikka**
- **SYYNÄ LIITON HEIKKOUTEEN SOTILAALLISTEN VOIMAKEINOJEN PUUTE JA YHDYSVALTAIN PUUTTUMINEN.**

TEE KÄSITEKARTTA KANSAINVÄLISISTÄ SUHTEISTA MAAILMANSOTIEN VÄLISENÄ AIKANA

- **SISÄLLYTÄ KARTTAAN AINAKIN NÄMÄ VALTIOT JA ILMIÖT: YHDYSVALLAT, NEUVOSTOLIITTO, SAKSA, ISO-BRITANNIA, RANSKA, KANSAINLIITTO, TYYNENMEREN ALUE, KELLOG-BRIANDIN SOPIMUS, LOCARNON SOPIMUS, ISOLAATIOPOLITIikka, SOTAKORVAUKSET, LAINAT, RUHRIN MIEHITYS, INFLAATIO**
- **KÄYTÄ NUOLIA, VIIVOJA JA MUITA SYMBOLEJA KUVATAKSESI VALTIOIDEN VÄLISIÄ SUHTEITA, LIITTOJA JA VIHAMIELISYYKSIÄ.**

TAITOTEHTÄVÄ: KUVIA SAKSAN HYPERINFLAATIOSTA

FORUM HISTORIA 2

TEHTÄVÄSSÄ HARJOITELTAVAT TAIDOT

- **TIEDONHAKU, KUVAN JA KUVAAJAN TULKINTA**

KUVIA HYPERINFLAATIOSTA SAKSASSA

- **ETSI KUVAHAULLA KUVIA HYPERINFLAATIOSTA SAKSASSA. KÄYTÄ ESIMERKIKSI HAKUSANOJA *HYPER INFLATION IN GERMANY*TAI *INFLATION IN WEIMAR REPUBLIC*.**
- **VALITSE YKSI VALOKUVA JA YKSI KUVAAJA. MITÄ NE KERTOVAT INFLAATIOSTA SAKSASSA 1920-LUVULLA?**
- **MISTÄ INFLAATIO JOHTUI?**
- **MILLAISIA SEURAUKSIA INFLAATIOLLA OLI?**

OPETTAJALLE

KUVIA HYPERINFLAATIOSTA SAKSASSA

- **VALITSE YKSI VALOKUVA JA YKSI KUVAAJA. MITÄ NE KERTOIVAT INFLAATIOSTA SAKSASSA 1920-LUVULLA?**
 - **KUVAHAULLA SAKSAN 1920-LUVUN INFLAATIOSTA LÖYTYVÄT KUVAT OVAT TYYPILLISESTI KUVIA SETELIPINOISTA TAKANSYTYKKEENÄ, KOTTIKÄRRYISSÄ TAI LASTEN LEIKEISSÄ. KUVAT HAVAINNOLLISTAVAT HYVIN RAHAN ARVON DRAMAATTISEN LASKUN.**
 - **KUVAAJA HYPERINFLAATIOSTA ON JYRKÄSTI YLÖSPÄIN NOUSEVA KÄYRÄ: YHDEN KULTAMARKAN ARVO PAPERIMARKKOISSA OLI NOIN 10 LOPPUVUODESTA 1921, MUTTA VUODEN 1923 AIKANA ARVO NOUSI JO 10**

KUVIA HYPERINFLAATIOSTA SAKSASSA

- **MISTÄ INFLAATIO JOHTUI?**
 - **SAKSA OLI KÄYNYT SOTAA VELKARAHALLA.**
 - **SAKSALLE I MAAILMANSODAN RAUHASSA MÄÄRÄTYT SOTAKORVAUKSET AIHEUTTIVAT INFLAATIOA. KYSYNTÄ OLI SUUREMPAA KUIN TARJONTA, JA LISÄKSI VALTIO PAINATTI LISÄÄ RAHAA VOIDAKSEEN OSTAA KULTAA SOTAKORVAUSTEN MAKSAMISEKSI. RAHAN ARVO LASKI VOIMAKKAASTI.**
 - **KUN SAKSA EI KYENNYT MAKSAMAAN SOTAKORVAUKSIA, RANSKA MIEHITTI RUHRIN ALUEEN. SAKSALAISET JULISTIVAT VASTATOIMENA YLEISLAKON. LAKKOKORVAUSTEN MAKSAMISEKSI VALTIO PAINATTI LISÄÄ RAHAA, MIKÄ KÄYNNISTI HYPERINFLAATION.**

KUVIA HYPERINFLAATIOSTA SAKSASSA

- **MILLAISIA SEURAUKSIA INFLAATIOLLA OLI?**
 - **INFLAATIO TEKI SAKSALAISTEN SÄÄSTÖT ARVOTTOMIKSI.**
 - **HYPERINFLAATION TILANTEESSA LUOTTAMUS RAHAAN KATOAA, JA IHMISET ALKAVAT KÄYDÄ VAIHTOKAUPPAA.**
 - **RAJU INFLAATIO HORJUTTI HAURAAAN WEIMARIN TASAVALLAN TASAPAINOA JA IHMISTEN USKOA JÄRJESTELMÄÄN. VAIKKA TASAPAINO SAATIIN PALAUTETTA JA RAHAN ARVO VAKAAKSI, INFLAATIO JÄTTI TRAUMAN JA TILAA ÄÄRILIIKKEIDEN NOUSULLE.**